

terzi fikri ve yoldaşlarının bıraktıkları



Günlerden 4 Mayıs... Fikri Sönmez'in, nam-ı diğer Terzi Fikri'nin işkenceler neticesinde kalbinin bu yükü daha fazla kaldıramadığı 4 Mayıs 1985'in 29. yıldönümü. Aradan geçen 29 yıla rağmen Fatsa'da adı dilden düşürülmeyen, halk arasında efsaneleşen, sol geleneğin baş tacı Fikri Sönmez, pratiğın cisim bulmuş hali.

Ordu-Fatsa'nın Kabakdağı köyünde 1938'de dünyaya gelir. Ailesinin maddi durumu iyi olmadığı için küçük yaşlarda çalışmaya başlayan Fikri Sönmez, ailesi tarafından bir terzinin yanına çırak olarak verilir. Daha sonra yaşamını terzilik yaparak kazanır. Bu nedenle "Terzi Fikri" diye anılır. Aslında "terzi" ön adını, bu adla onu hakir göstermeye çalışan milliyetçi-statü-kocu-muhafazakar sermaye yalakçıları kullanır ilk. Ancak, Fikri Sönmez terziliğinden gocunmak şöyle dursun, gurur duyar. Onlara cevaben;

"...açıklamak isterim ki, ben otuz yıla yakın geçimi mi terzilik mesleğimle sağlamaktayım. Bana terzi olarak hitap edilmesi beni küçültmez, aksine yüceltir. Ben adı geçen (Tercüman) gazetesinin yöneticileri gibi ülkemde Amerikan emperyalizminin borazanlığını yapıp da onlara kiralanmadım. Bu gazetesinin terzilik mesleğini ve terzileri küçük görmesi, şahsımda ülkemde tüm sanatkarlara, alın teri ve göz nuru döken milyonlarca emekçiye bir hakarettir..."

demiştir.

1960'lı yılların ortalarında Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) üye olur. Böylece emek-sermaye çelişkisinde emekten-emekçiden yana belirler safını. Bu yıllarda özellikle Karadeniz bölgesinde emekçilerin hak mücadelesinin neferi olmuştur. 1972 yılında 'düzenin adamları' onu halkın çıkarlarını savunmakla suçlayarak yargılar. 20 ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilir.

1979 yılında Fatsa belediye başkanının hayatını kaybetmesi üzerine yeni belediye başkanı için seçim kararı alınır. O dönemlerde Karadeniz bölgesinde oldukça etkin olan solun desteğini alan Fikri Sönmez, belediye başkanlığı seçimlerinde bağımsız olarak adaylığını açıklar. Onun kazanacağını anlayan faşistler iki kez suikast düzenlerler. Bunlardan birinde de onu bacağından yaralarlar. Ancak tüm bu baskılardan yılacak, halkıyla beraber çıktığı yoldan dönecek karakterde değildir O. Fatsa halkının %60 gibi büyük bir kısmının oyunu alarak Belediye Başkanı seçilir. Bundan sonra 8 ay sürecek belediye başkanlığı dönemi başlar. Bu kısacık zaman diliminde 'halk için halkla beraber yaptıkları' faşistlerin, feodal ağababalarının, halkın kanını emen karaborsacıların, fırsat düşkünü tefecilerin, kapitalist sömürgeçlerin ve onların kukulları durumundaki şarlatan devlet görevlilerinin korkulu rüyası olmuştur.

Terzi Fikri'nin yoldaşlarıyla birlikte ilk yaptığı, 11 mahalleden oluşan Fatsa'da, mahallelerin büyüklüğüne

göre 5-7 kişi arasında değişen komiteleri kurarak, halkın yönetime doğrudan katılımı ve belediye icraatlarının denetlebilirliğini sağlamak olmuştur. Farklı ideolojik grupları da temsil eden komite üyelerinin her biri, halkın yönetime yansımaları anlayışıyla dışlanmamış, bilakis kucaklanmıştır. Belediye Meclisi'nin komiteler ile yaptığı tüm toplantılar mahalle hoparlörlerinden isteyen herkesin duyabileceği şekilde yansıtılmış, tam anlamıyla şeffaf yönetimin ne olduğu gösterilmiştir. O yıllarda 19.000 kişilik bir nüfusa sahip olan Fatsa'da ilçe sorunlarının konuşulduğu ve bu sorunların çözüme kavuşturulduğu toplantılara halktan 3500 kişilik aktif katılımlar sağlanarak toplum yönetime katılmış, belediye gerçek anlamda çözüm merkezi haline getirilmiştir.

Fikri Sönmez, yoldaşları ve tüm Fatsalılar halkın kendini nasıl yönetebileceğini;

'Çamura Son' kampanyası ile devletin ayırabileceği imkanlarla 4-5 yıl sürmesi planlanan yol yapımı işini, imece ile 5 günde bitirerek,

Karaborsacılık ve tefecilikle etkin bir şekilde mücadele ederek,

Kültür sanat faaliyetleri kapsamında düzenlenen Fatsa Şenlikleri'ne, tüm mahalle ve köylerden şenlik süresince 30 bin kişinin katılımını sağlayarak,

Türkiye'nin ilk çocuk korosunu kurup, bu koronun Anadolu'nun her yerinde konser vermesini sağlayarak,

Ataerkil aile yapısını o dönemlerde tartışmaya açabilecek fikri olgunluğa erişerek,

Toplumun düşünün-tartışın sorgulayan ve üreten bir yapıya kavuşmasını sağlayarak

göstermiştir.

Velhasıl O, arkadaşları ve tüm Fatsa halkı daha güzel bir dünyanın hayal değil, gerçek olduğunu yaşatarak göstermişlerdir.

İşte, halkın kendine yetebileceğini, tüm dünyanın Fatsa'dan hareketle yardımlaşma ve dayanışma ruhu içerisinde mutlu yarınlara yol alabileceğini gösteren bu güzel insanlar, egemen güçler tarafından düşünün ilan edilmiştir. Emperyalist güçlerin taşeronluğunu yapan faşist devlet 12 Eylül'ün provasını, 12 Temmuz'da Fatsa'da yaptı. Aynı dönemde Çorum'da 50 kişiyi öldüren devlet iradesinin, huzura-umudaya dayanışmaya ve örgütlülüğe tahammülü yoktu. Dev-

let için tehlike büyüktü! Düşünen, sorgulayan, hakkını arayan, "biz de varız!" diyen toplum, belli çıkar gruplarının yuvalandığı devletin baş düşmanıydı. Bundan dolayı dönemin başbakanı Süleyman Demirel, kendisine Çorum olayları sorulduğunda; 'Çorum'u bırakın Fatsa'ya bakın' diyerek hedef göstermiştir Fatsa'daki halk iktidarını.

Ve geldiler... Tankları, tüfekleri, apoletleri ile geldiler. Dersim'de, Maraş'ta, Çorum'da yaptıklarını yapmaya geldiler. Karşılarında halk vardı. Tüm benliğiyle inanmış bir halk... 19.000 nüfuslu Fatsa'da 10.000 kişi sorgudan geçti. 15-35 yaş arası herkes gözaltına alındı. Yargılama kisvesi altında kurdukları çadır tiyatrolarında 1500 kişi yargılandı. 200 kişiye idam istendi. Fikri Sönmez mahkemede, 'NE YAPTIYSAM HALKIMLA BERABER HALKIM İÇİN YAPTIM' diyerek tüm suçlamaları reddetti. Terzi Fikri'yi vatan hainliği ile suçlayanlara onun biçtiği söz, cuk oturmuştur kâlıplarına. Şöyle demiştir Terzi Fikri cevaben;

"Beton duvarlara, demir parmaklıklara mecbur edildiğim için hiç ama hiç üzüntü duymuyorum. vatansız olduğumu bugün söylediğim gibi, yirmibeş seneden bu yana her yerde söyledim. bunun için kavgalara girdim. İşkence gördüm, zindanlara atıldım. eğer bir ülkede vatan, İsviçre bankalarında gizli hesap defterleri ve Amerikan Doları olarak görülüyor ve bu insanlar da yönetimi ellerinde bulunduruyorsa vatan için darağaçlarını omuzlayanları elbette "vatan haini" ilan edeceklerdir."

1980'de tutuklandıktan sonra sistematik olarak yapılan işkenceler sonucu sağlığı bozulan devrimci halk adamı Terzi Fikri, 1985 yılında kalp krizinden hayatını kaybetmiştir. Halkına inanan, göz mesafesi ile yerinden, halkla beraber hakça bir yönetimin mümkün olduğunu ispat eden Fikri Sönmez ve yoldaşları daima umutla, özlemle ve inançla anılacaklardır.

Fikri Sönmez'in kişiliğinde vucut bulmuş devrimci ruhu öldüremediler, öldüremeyecekler... Onun nazarında eşit, sınıfsız, sömürsüz bir toplum için mücadele verirken hayatını kaybetmiş tüm yoldaşlar şöyle seslenir Hızır Paşalara;

Ekilir ekin geliriz
Ezilir un geliriz
Bir gider bin geliriz
Beni vurmak kurtuluş mu

Pir Sultan Abdul